Ч. 213 (11.504). Львів, середа 25. вересня 1929. Пересилка оплачена готівкою. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Від конечности до наступу.

Львів, 24. вересня 1929.

Саме тоді, коли польська парляментарно-демократична, твз. опозиційна преса вдаряла в побідний тон, саме тоді, коли „Роботнік" вказував на банкроцтво проурядового табору і взивав його чим боржій вивісити білий прапор, — ми вище відмінно зясували внутрішньо-політичне положення Польщі та сили і ходи обох таборів.

В статті „Перед бурею?" вказували ми, що польські опозиційні партії є розбиті, що всі важніші позиції захопив санаційно-урядовий табор та що в таких умовах скликувана конференція має особливший посмак і робить неминучими всякі несподіванки. Ми вказували, що проурядовий табор, лаштуючись до дальшого наступу на розбиту опозицію, хоче нащупати її пляни і спровотитися на диверзію. Участь марш. Пілсудського в задуманій конференції має на меті „подразнити і придавити опозицію, вивести її з рівноваги „досадними" словами та осмішену, залякану і здезорієнтовану пустити на бистрі хвилі невідомих подій".

Дальший розвиток подій виправдав наш погляд. Ліво-центрова опозиція, давши відмовну відповідь в справі конференції, себ-то зробивши один рішучий крок, спершу завагалася щодо дальшої акції, а опісля фактично розбилася, розійшлася протилежними шляхами і зашилася по своїх куточках. Урядовий табор знав характер тієї нерішучої, безрадної і боязної опозиції. Він докладно продумав усі свої тактичні кроки і розділив ролі. Отже спершу появляється офіційний, талмудичний комунікат, у якому підкреслено конечність співпраці виконавчої влади із законодатними установами. Це є аксіом. І зовсім природно, що між законодатними установами і виконавчою владою мусить істнувати співпраця, гармонія. Відчуженість цих двох установ на довшу мету, постійна розбіжність є неможлива. Але урядовий комунікат, ствердивши цю правду, не говорить про гармонію саме з істнуючими законодатними установами, а радше не говорить, що основою тієї гармонії має бути порозуміння, компроміс.

Коли „Роботнік" взивав санаційно-урядовий табор вивісити білий прапор, то санація домагається повного піддання опозиції, себ-то фактично ліквідації останків парляментарно-демократичного режіму. Після ствердження конечности співпраці виконавчої влади із законодатними установами, спершу виступив керманич міністерства скарбу полк. Матушевський із зясуванням основ підготовлюваного бюджету. Водночас голова клюбу ББ. полк. Славек звернувся до провідників посольських клюбів з пропозицією відбути спільну нараду для обговорення праць сойму над зміною конституції. В своїй „куренді" пос. Славек поминув клюби український і білоруський — мовляв, тому, що представники тих клюбів заявили свою незаінтересованість внутрішньо-польськими справами. Полк. Славек вказує на бебістичний проєкт зміни конституції та на проєкт трьох помірковано-лівих партій: пепесівців, визволенців і Хлопського Сторонництва. Цей апель голови проурядового клюбу наявно вказує, які то законодатні установи має на думці урядовий комунікат, а саме не теперішній сойм і сенат, тільки майбутні установи, які будуть вислідом зміненої конституції. Апель полк. Славека є теж тактичним засобом, щоби в той чи інший спосіб втягнути польські й меншостево-благонадійні клюби в дискусію, щоби їх примусити до розмови на тему зміни конституції, щоби вічначи показати їх бездушність і безсильність та тим способом відвернути увагу громадянства від дотеперішніх „санаційних" осягів і суцільним фронтом здобути перевагу над ними. А все те припечатав марш. Пілсудський своєю статтею „Погасаючому світові", в якій пише на самому вступі:

„Десь в червні зголосився до мене п. Дашинський, маршалок польського сойму. Коли я його запитав, чому маю завдячувати його відвідини, розпочав він від довгого, дуже незручно сконструйованого опису незвичайно розпучливого стану краю під оглядом фінансовим, економічним і господарським. Колиб я був наївний, або дуже, дуже легкодушний, то я міг би попасти у велику розпуку з приводу близької повної руїни Польщі та її з того приводу згуби. А опісля завважив, що після свого повороту із закордону, помітив у соціялістичному таборі велику зміну, яка узмістовлюється в тому, що **багато з його партійних товаришів, досі неприхильно до уряду настроєних, стає його прихильниками і не хоче дальше вести тактики безплідної опозиції**. Дальше завважив, що після зїзду „Визволеня", **де не вибрано до управи партії всіх рішучих ворогів уряду** — при тому згадав п. Тугута — **не можна не бачити також і в тій партії якоїсь переміни, аналогічно до того, що попередньо говорив про соціялістів**. Як висновок із того, з чим явився у мене, висловив свою гіпотезу, що **може той стан дає можливість створити постійну парляментарну більшість, зложену з Безп. Бльоку та соціялістичної партії і „Визволеня"**. На його думку — це усунуло би ріжні недокладности польського державного життя".

Марш. Пілсудський відіслав п. Дашинського з тією пропозицією до прем. Світальського і до полк. Славека. Справа затягнулася до вересня, коли то за спонукою марш. Пілсудського уряд постановив в неофіційній розмові ствердити, чи „та зміна, попередньо заповідана п. Дашинським, має яку-небудь раціональну основу і чи можна рахувати на яку-небудь річевість якоїнебудь дискусії".

Таким чином марш. Пілсудський вивів на ринок старого парляментарного лиса Дашинського, здер маску з опозиційности пепесівців і визволенців та вказав, що їх співпраця з проурядовим табором є можлива аж після відповідного „очищення". Дискусія над бюджетом мала ствердити, чи опозиціоністи „поправилися", чи вступили на шлях річевости та чи є відповідно підготовані до зміни конституції по лінії бебістичного проєкту.

Ось так санаційно-урядовий табор зручно й підступно перейшов від конечности до концентричного наступу, препогано намазавши фізіономію опозиції.

Боротьба з опозицією у ВКП(б).

Димісія М. Фрумкіна.

З Москви повідомляють, що пішов у димісію заступник народнього комісаря фінансів СРСР — М. Фрумкін. З цього уряду звільнив його Центральний Виконавчий Комітет СРСР. Фрумкін від 1904 р. був у більшовицькій організації, а від 1918 р. займав у Москві уряди члена колегії народнього комісаря продовольчих справ та заступника наркомвнішторгу.

В листопаді минулого року Фрумкін опублікував сензаційний лист до центрального комітету партії, в якому твердив, що все селянство є проти більшовиків і що тому вони мусять піти на уступки. Він висловився зате, щоби влада не вмішувалася в економічне життя села й не перешкаджала „утворенню великих господарств". Тези свого листу Фрумкін боронив також на партійних зборах. Фрумкін твердив, що годі заводити примусово соціялізм на селі, і що треба відмовитися від ленінізму та марксизму. Тоді проти Фрумкіна дуже гостро виступив Сталін, який обвинувачував Фрумкіна, що він пропагує „праві ухили".

Харчові труднощі в Москві.

110 грамів мяса денно.

Кореспондент „Берлінер Тагеблят-у" телеграфує з Москви, що там тепер установлено но[illegible]айку, а саме 110 грамів мяса разом з кістками на голову населення. Чорноробочі одержують 200 грамів. Одна родина має право одержати не більше, як 15 яєць на місяць.

Що робиться на Волині?

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 18. вересня 1929

I.

Найчисельнішим і найбільше рухливим містом на Волині є Рівне. Одначе Рівне не є тим містом, де виковуються майбутні форми життя української Волині, де важиться її доля, де перехрещуються сили, що намагаються здобути собі вплив на вирішення цеї долі.

Цим містом став менше чисельний, стародавній Лучеськ, нині справжній ідейний осередок Волині. Ще недавно більш активні українці ріжних таборів намагалися завязати осередки місцевого життя по інших містах: у Рівному, Дубні, Ковлі, Володимирі. Та Луцьк узяв гору, привернувши собі історичну ролю волинського осередку. Багато на це склалося причин, а між іншим — нова залізниця Луцьк-Львів.

Ідейно-осередковим становищем Луцька пояснюється той факт, що Луцьк найчастіше фігурує на сторінках часописів, що власне з його мурів лунає розголос внутрішньої боротьби в національному таборі.

І дуже помилявсяб той, хто гадав би, що все те, що долітає до широкого світу з Луцька, є відгомоном якоїсь особистої боротьби між поодинокими особами. Ні! Луцькі події є подіями цілої Волині, бо тут, як у фокусі, збіраються проміння з цілої Волинської землі, а навіть зпоза кордонів.

В цій боротьбі, іноді незрозумілій не тільки для української еміґрації Европи і Нового Світу, але для певної частини українців Галичини, твориться те корито, по якому має потекти українське життя північно-західних земель.

Боротьба ця лише зачалася. Зміцнюють її ті політичні сили, що їх перекидають до Луцька ріжні табори: польські санатори перекинули сюди з Варшави „Укр. Ниву", а сельроб-єдність — свій волинський осередок на чолі з послом Сенюком.

Між цими двома таборами, які мають своїм завданням спинити хід національного пробудження українських мас та їхню національну культурно-освітню й економічну роботу, опинився табор українських національних з тими масами, які вони вже встигли в деякій мірі зорґанізувати.

Крім зазначених двох антинаціональних таборів, є ще дрібніші загони: сельроб-правиця, радикали, русотяпи, сельсоюз в особі посла Серветника, поодинокі гетьманці.

Всі ці політичні сили ступнево схрещують свої списи в Луцьку. Тому то на луцькі події і слід дивитися, як на події Волині.

II.

Під цей час найголосніше лунають відгуки боротьби між двома частинами колишнього одного національного табору: незалежницькою й хрунівською, створеною санаторами.

Табори соціялістичний і русотяпський стоять осторонь цієї боротьби, використовуючи її для своїх цілей та скріплення. Лише час від часу чуємо обстріл з їхнього боку національних позицій і то з гармат грубого калібру. „Нове Життя" або „Сель-Роб" гукне: „ундо-петлюрівсько-фашистівська угода"! — і замовкне. На зміну „За Свободу" пустить фаєрверку про „русскій народ" та українців у лапках, зробить реверанс у бік українця без лапок п. Богуславського, натякне кому слід на „сепаратизм" українців і теж притихне. Радикали про хрунів практично мовчать, щоб їх не зауважують, а коли вже й приходе

час когось обстріляти, то або кремянецьких ундівців або інспекторат РСУК-а.

Як бачимо, удари з боку українських соціялістів і москалів дуже обережно обминають хрунів і вважають за вигідніше обстрілювати табор українських незалежників, який в останньому часі приняв на себе весь тягар боротьби за національне істнування українського народу проти посягань денаціоналізаторів ріжних мастей.

На диво, між таборами соціялістів з одного боку й хрунів та русотяпів — з другого боку — боротьби майже не спостерігається.

І треба визнати, що ця тактика не є зла. Санація не має підстав бути незадоволеною, а це може мати добрі наслідки в майбутньому, як, наприклад, при виборах. Та й „Укр. Нива" іноді похвалить, назвавши соціялістичні слова „свитками". Добре це й з того боку, що як, наприклад, на Дубенщині сельроб-правиця легко дістає дозволи на віча там, де ундівцям ніяк не удається.

Щож до москвофілів і росіян, то ті з хрунями не сваряться. В газеті „За Свободу" й на міжнародній арені вони за Богуславського стоять горою, а за це на Волині мають у певній мірі вільну руку. А іноді спадають на них і деякі благодаті: гальмується справа українізації церкви й затримується в ній російський дух; у той час, коли закривається в Дермані жіночу гімназію, що стачула на шлях українізації, росіяни в Луцьку дістають концесію на відкриття російської початкової школи й т. д.

Зі сказаного вище ясно, як уложилися на Волині політичні сили та якої тактики під цей час вони притримуються. Ясно також, у яких умовах змушений вести свою працю незалежницький табор.

III

Але хтож такі оці незалежники? Це не хто інший, як просвітяни, кооператори, ріжного роду культурники й нарешті звичайні селяни-хлібороби.

До них належать: ундівці, безпартійні націоналісти-інтелігенти й безпартійні, національно настроєні селянські маси, що тягнуться до української культури й організації в кооперації та „Сільському Господарі". Іноді до них пристають і поодинокі радикали.

Назва незалежники зявилася випадково.

В ті часи, коли на Волинь кинуто „Сполем", ріжного роду польські кооперативи, й сільсько-господарські організації; коли були напружені всі сили, щоби втягнути до цих організацій наші маси й підпорядкувати їх чужим національним впливам; коли форсували думку, що може бути лише одна польсько-українська школа, одні спільні кооперативи, просвіти (доми людові), політичні партії, а навіть і церква (урядова унія) з священиками українцями, а епископами поляками, — власне в тім часі наші інтелігенти, а з ними й маси, зорієнтувавшися до чого це веде, кинули гасло:

— Все окреме й незалежне: й освіта, й культура, й кооперація, і сільське господарство, йародній ґрунт. Все своє, українське, незалежне від чужої волі, кишені чи примх. Це й є волинське незалежництво.

Проти цього „незалежництва", що прямує до збереження відрубности української культури, а значить і до окремішности української нації, тепер і спрямовані всі сили санації як безпосередньо так і за допомогою хрунів. Незалежники виходять зі становища, що всяка уніфікація чи то на ґрунті культурному, чи то на господарському, чи нарешті — церковному веде до одного й найстрашнішого — до денаціоналізації.

І ті, що поборюють це культурне, господарське й церковне незалежництво, самі розкривають свої денаціоналізаційні пляни. А ті українці, що допомагають поборюванню цього незалежництва, як ґрупа інж. Пилипчука — „Укр. Ниви", свідомо чи несвідомо працюють для денаціоналізації своїх братів.

Українські незалежники ведучи лінію окремішности української культури, господарства й церкви, приняли цей термін ще й з психольогічних міркувань: все, що є залежне від сторонніх чинників, грошей і опіки, як „Світла"", субвенціоновані мішані кооперативи, каси, хори, трупи й т. д. — все валиться та вмирає; і навпаки, те, що створене незалежними зусиллями самих мас, живе й росте. Отже, лише в цій духовій незалежности громадської творчости є джерело життя й запорука розвитку.

Значить — і ґарантія національного самозбереження. А значить, нарешті, й забезпечення від денаціоналізації. Сила незалежної культурної й економічної самодіяльности є зрозумілою не тільки для українських незалежників, але й для противної сторони та для її помішників з українців.

І тому власне контра незалежництву висунено ідею співжиття, а хрунівському таборові наказано залишити тимчасово всі політичні ґрупи й бити лише по „незалежниках" та по тих українських установах, які відмовляються й від допомоги, й від опіки, й від любови п. Волошиновського...

В яких-же формах виявляється це „співжиття"?

В. Островський.

Новий американський банковий трест.

Незабаром має повстати в Злучених Державах новий велитенський банковий трест. Ріжні фінансові інститути хотять закупити за 400 міліонів долярів більшість акцій 15 великих банків у стейті Нового Йорку. Дальші 500 міліонів долярів мають бути видані для закупна акцій банків по інших федеральних стейтах. Крім того буде заснований в Новому Йорку новий банк з капіталом 100 міліонів долярів.

На господарські теми.

Добродійність та інтерес.

З нагоди статті М. Творидла.

II.

Поглянымо на нашу кооперацію. Нарікають у нас, що товар у богатьох кооперативах дорожчий, як у приватного підприємця. Поставивши справу лише на інтересі, треба би в кооперативах не купувати, бо в інтересі покупнів є дістати дешевий товар. Кажеться у нас, що українські ремісники дорого чи лихо працюють. Інтерес публики вимагав би бойкотувати таких українських ремісників. А який тому всьому кінець?

Бачимо з того, що мнима тайна успіху — інтерес веде аж до висновків, які годі нам приняти чи в практиці приноровити. Автор мабуть сказав би, що в такім разі ні банк, ні кооперативи, ні ремісники не розуміють свого інтересу. Але так воно не є. Банк знає гаразд, що вищих відсотків дати не може, якщо має працювати рентовно. Кооператори і ремісники знають свій і чужий інтерес, але або їм бракує відповідного уміння продавати чи працювати, або не мають капіталу і тому працюють гірше чи дорожче, як конкуренція, меткіше чи економічно сильніше.

Дотепер бачили ми, що крім капіталу треба уміння господарювання. Не є гріхом будувати на добродійности, але гріхом нашим є, що зачинаємо щось, не маючи ніяких певних даних про добродійність, не маючи деклярацій чи векслів добродіїв щодо висоти їх жертв чи податків, не маючи взагалі нічого певного про найважнішу справу, а саме фінансування установи від чого залежить її доля. Гріхом нашим є, що „трохи" випросимо, „трохи" позичимо на чужу обіцянку (замісць векселя), а решту втягнемо на конто „якось то буде" — і пускаємо установу в рух. В самім зародку є така установа нездібна до життя. Але й приватне підприємство стріне подібна доля, якщо воно із замалим власним капіталом затягне лихварські позички і не є економічно ведене. Бачимо, що не в добродійности чи інтересі, але в умінні добре господарити лежить точка успіху.

А ми, на жаль, не вміємо як слід господарювати. І звідси нарікання, що й це недобре і те лихе. Не вміємо господарювати навіть тоді, як жертви плинуть. Не використовуємо добродійности, але надуживаємо чи зловживаємо її. Звертаємося по неї без перерви і без пляну. Автор має рацію, що „на все ми хочемо збирати жертви". Таке оподаткування веде до негодування оподаткованих і до невдач установ, залежних від жертвенности. Щоб німецькі міста не затягали надмірно заграничних позичок (кожне думає, що його потреби найбільше пекучі), створили німці установу, яка рішала про затягнення таких позичок. Якби ми були здисциплінованою

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Історичні й военні повісти.

VI. „Перед навалою".

Є це повість, писана в притишених, стриманих тонах. Купчинський, що має природний гумор і має його аж стільки, що може ним заробляти, лишив його за дверима, коли мав сісти за повість зі стрілецького життя. Цей сюжет видавався йому занадто святошним і за сумним.

Добре знати, що така повість писана не під впливом глибокої внутрішньої спонуки, а чисто зовнішньої: на замовлення видавців. Автори наших історичних повістей є так само як Купчинський багато розумніші, талановитші й цікавіші, ніж їхні твори. Вони пишуть їх одним кінчиком своєї душі, не розбудивши підчас писання ніодної глибшої риси свого живого „я", що навіть у буденщині вмів реагувати на її прояви оригінальніше, ніж герої їхніх творів.

Купчинський хотів у своїй повісти зробити свого героя якнайпростішим, сірим, майже Чеховським типом. Він не любить дуже крикливих, патетичних слів і великої скількости ріжноманітних колірів. А в тім він зустрівся у свойому описі з моментом, супроти якого треба було рішитись: чи змалювати російський наступ на Галичину як картину виімкової метушні й жаху — чи глянути на цей бурвій зизом сатирика?

Автор цього вибору не зробив і вся повість заломалась у формі й ідеї. Її герой Зварич має половину (а може й три четвертині) симпатій автора, а одночасно він такий порожній і такий банальний, що міг би стати сатиричним зразком галицького рутенця. Нежданий наїзд московської армії на Галичину — це був для 99 проц. української інтелігенції удар, від якого, здавалось, валиться її світ або бодай світогляд. Мирні громадяни по містах і містечках переживали трагедії, супроти яких найбільше міщанська душа находила в собі на мить геройський жест, а люди з незаплямленою честю ставали нежданно плазунами й падлюками, щоби рятувати власне життя або своїх близьких.

Навіть подиху цієї атмосфери нема в повісти, що має грізний заголовок „Перед навалою". Зварич і його товариші йдуть на війну як на прогульку. Такий погляд на війну є дуже характеристичний для настроїв нашої тодішньої молоді, яка не здавала собі справи з того, що діється поза австрійською Україною. Коли так воно було справді, то з такого „світовідчування" можна би добути дуже своєрідний малюнок духового стану нашої інтелігенції в Галичині. Тимчасом Зварич бачить лише звичайні вуличні картинки, які бачили й мирні громадяни; його дискусії з товаришами є дуже мало цікаві, а трагедії поодиноких членів рідні не ріжняться в своїм малюнку нічим від звичайних подій, коли хтось умирає або йде до вязниці.

Та що дивніше: Зварич починає живіше думати хіба в тих моментах, коли згадує свою Наталку. Лиця його товаришів оживляються тільки в двох випадках: коли вони починають співати стрілецькі пісні або сподіваються дістати... каву. І лише у сценах „співу" стиль автора стає теплішим, поетичніший. Бо зрештою в усій повісти не почуваємо ніякого зусилля, щоби надати йому енергії, ритму, коліру; вона писана втомленою, недбайливою рукою.

„Галерія" її дієвих осіб невеличка, принагідна; ніодна із тих осіб не має якоїсь індивідуальної фізіогномії, оригінальної думки — так, немов би автор хотів зумисне дати картину загальної сірини й отупіння в середовищі, над яким навис воєнний хмаролім. Маємо враження, що інколи вистачило би одної злобної рефлексії, одної викривленої риски в переданім портреті і автор міг би був піти слідами Гасека: дати на зразок пригод Швейка справжній памфлет.

Цими днями у каварні сиділо нас аж десять осіб „причасних" до каламаря і спільно розбирали питання: „як пояснити факт, що стільки наших інтелігентів було на війні й бачило її, брало участь у революційних подіях, а так неймовірно мало є в нас книжок, що давали би барвисту стяжку нежданих подій, конфліктів, ситуацій і періпетій?" І деякі погодились на таких розясненнях:

1. Наші старші письменники реалістичної школи не вірили своїй уяві; вони записували рисочку за рисочкою, подробицю за подробицею і складали оповідання чи повість як муравлі свою хату; у нинішній добі автори довіряють свойому натхненню і гадають, що можна найти в памяти безпосередню свіжість обсервації.

2. Наші старші письменники — подекуди всі — робили в літературі етнографію; для цього вони мали цілу гору матеріялів і літа підготовчої праці. Наші сучасні хотять „робити психольогію" і для цього не мають ніяких матеріялів і ніякої підготовки.

Купчинський, як неодин наш автор, пішов тут по лінії найменшого опору. Жаль, що на цій лінії він не зустрівся зі своїм найближчим приятелем-дорадником: іронічним гумором, якого не мають інші його товариші в цьому роді літератури. Його повість має всі прикмети безпретенсіонального твору у протилежности до тих, де автори стають у позу сурмачів і барабанщиків. Але ця — кажучи по-галицькому — безпретенсіональність нічим не задовольнила ось таких як мої претенсій серед деяких читачів.

*

Справлення помилок: У вчорашнім фейлетоні є такі друкарські помилки: у II-ій шпальті 18-ий рядок згори замісць „перед ними хід подій" має бути „перед нами"; у III-ій шпальті, 18-й рядок згори замісць „відношення до освіти" має бути „до світа"; 8-ий рядок знизу замісць „побратимства й союзи" має бути „побратимства й крови".

…нцією, то моглиб рівнож створити установу, до апробати якої булоб залежне збирання жертв. Тоді не творилисяб сотки „комітетів“, які розпочинають якусь роботу, а ніколи не можуть її докінчити. Тоді кілька наших головних установ булоб належно дивіновані і моглиб виконувати як слід свої завдання. Чим краще повелаб така установа справу, тим скорше створилаб собі ризерви, тим скорше сталаб на власні ноги. Тоді свобідні засоби можнаб звернути в іншу сторону.

Нема у нас уміння економічного господарювання і цьому годі дивуватися, бо довоєнні економічно-суспільні обставини не заставляли нас до господарської активности. Йдучи по площі найменшого опору, українець ішов в Австрії на державну посаду, а оминав тяжкі праці підприємства получені з ризиком. Заставлені тепер до активности, показуємо її, як уміємо. Робимо помилки, а це коштує. Тому, коли деякі наші кооперативи продають дорожче, як приватний підприємець, то — очевидно — цьому треба зарадити, але нарікання тут не можуть рішати про поставлення нашої кооперації виключно на інтерес чи на зиск. Коли український ремісник продає десь дорожче чи гірше, як чужий, то треба впливати на нього, щоб ліпше працював. Але і ці справи не можемо ставити лише на інтерес одиниць. Бо інтерес покупців вимагав би, щоб відвернутися від таких кооператив і ремісників, і вони мусіли би щезнути.

Такого чищення вимагає здоровля народнього господарства. Але ми цеї засади в себе нині приноровити не можемо і не сміємо. Творячи торговлю і промисл, ми мусимо дати їм охоронне мито, поки вони не скріпляться настільки, щоб могли самі власними силами вести успішну боротьбу з конкуренцією, якої силу знає цілий світ. Ці завдання як супроти нашої кооперації спеціяльно, так супроти наших банків, торговлі і промислу взагалі, мусимо виконати.

Тому ставити справу в площині: добродійність чи інтерес, є на мою думку передвчасно. Тоді як українське село поведе збут і консумцію через свої підприємства, ця справа булаб на часі. Але тоді це мабуть буде злишне. Бо поступаючи наперед, ми вчимося. Вчимося щодня. Що-годни по наших кооперативах і підприємствах. Але наука коштує і цей „Лерґельд“ ми мусимо заплатити. *Платимо не лише за товар, але й за науку. Критики треба*, але ще більше — *терпеливости*.

Будуючи отже свою торговлю і промисл, мусимо дати їм охорону перед сильнішою чи меткішою конкуренцією. Не сміє це бути охороною інерції, лінивства, але охороною творення продуктивних сил. І нашим завданням є творення й хоронити ці продуктивні сили, пляново, доцільно. Це не виключає жертв, але жертв, не на марне витрачених.

Колись фізіократи й Адам Сміт думали, що вистане дати одиниці волю робити так, як її інтерес їй наказує, а все інше вже само уложиться. Пізніші часи виказали мильність цієї думки. По-перше, то гомо економікус, який кермувавсяб виключно інтересом, не існує. Знаємо, що на людські ділання впливає не лише господарський інтерес, але й богато ріжних інших чинників, бо, люди часто ділають і проти господарського інтересу (алькоголь, нікотина і т. п.). Відтак свобідне перестерігання свого інтересу доводить легко до використування економічно слабших. Інтерес, як лік, став легко отруєю. Знаємо також, що крім гармонії інтересів є й ріжниця, і знаємо, що вона значить: знаємо теж, що значить клясова боротьба, яка родиться з таких ріжниць. Чиж маємо ці ріжниці викликувати і загострювати, чи радше розбудовою кооперації змагати до згармонізування інтересів?

А вкінці нація не є механічним зліпленням окремих одиниць. *Принципи, якими кермується підприємство, не можуть увійти в основу господарської політики нації.* Нація, як вища цілість, зв'язана мовою, звичаями, традиціями і т. д., не може в політиці виходити (як підприємство) з засади інтересу. Охорона нації як цілости повинна стояти на першому місці. Життя нації можна уважати практично необмеженим щодо часу і тому метою національної політики не повинно бути нагромадження найбільшої кількости вимінних вартостей, але можливо повний розвиток національних продуктивних сил.

Д-р Ю. Степик.

Українські справи в Румунії.

Українська делеґація у президента міністрів.

Дня 19. ц. м. явилася у президента міністрів Маніва українська селянська делеґація під проводом послів Кракалії та Андріящука. Делеґація домагалася привернення української викладової мови по школах в українських місцевостях Буковини й Бесарабії, отворення українських відділів при учительських семинаріях і т. п. Букарештенська аґенція Радор повідомляє, що Маніу обіцяв розглянути цю справу в порозумінні з міністром освіти.

Привернення українських шкіл?

Букарештенський „Курентул“, який виступає постійно проти українського руху й українських домагань на Буковині, повідомляє, що він довідався з достовірного джерела, що в Чернівцях має бути створена в найкоротшому часі українська гімназія, а в народніх школах в українських громадах буде привернений український виклад. Згаданий часопис твердить, що посли Кракалія й Андріящук, які були з українською селянською депутацією в уряді, одержали зобовязуючі запевнення в цьому напрямі.

„Курентул“ виступає дуже різко проти самої можливости заспокоєння українських домагань у шкільній ділянці й атакує гостро міністра Буковини Савчука-Савяну, який мнимо піддержує домагання українців. У статті з 21. ц. м. п. з. „Нова офензива українців“ „Курентул“ лякає в сотий раз румунів українською ірредентою, яка буде, мовляв, значно підсичена з хвилею отворення українських шкіл і пише між ін.: „Можна собі уявити, в яких почуваннях будуть виховуватися молоді українські парубки супроти румунської держави, коли взяти під увагу дотеперішню кримінальну акцію(!) українців. Чекаємо й цим разом, щоб побачити „успіхи“ українців — проти інтересів і безпечности самої держави“.

З вісток буковинської української преси довідуємося, що українці Буковини домагаються привернення української викладової мови в круглo 200 народніх школах, які мали український характер перед війною. Домагання привернути цим школам український характер виставили дуже рішучо дотичні громади. Скільки українських громад у Бесарабії виставило подібне домагання, невідомо.

Кріза уряду в Литві.

Після своєї димісії Вальдемарас приняв представників литовської преси, яким заявив, що йому, як бувшому премієрові, не доводиться говорити про причини теперішньої урядової крізи.

На питання журналістів, чи не є теперішня кріза наслідком конфлікту з Ватиканом, Вальдемарас відповів: якби я мав говорити про причини крізи, то мусів би ставити цю справу в усій її ширині. Та я не можу цього зробити, бо ініціятиву взяв у свої руки президент і взяв на себе всю відповідальність. Далі Вальдемарас заявив, що після цеї своєї димісії він остаточно зриває з політичною роботою.

Один з журналістів запитав Вальдемараса, чи не думає він тепер продовжувати свою наукову працю й одержав сердиту й характеристичну відповідь: я тепер найбільше журюся тим, якби наняти собі мешкання.

Литовський уряд досі ще не видав офіціяльного повідомлення про причини крізи. Одначе вже тепер виясняються, що її викликали ріжні партійні тертя. З одного боку одна група визначних діячів урядової партії вже давно була незадоволена з Вальдемараса тому, що він не рахується з думками партійних діячів. А з другого боку група молодих офіцерів та фашистівська орґанізація „Залізний вовк“, які підтримували Вальдемараса, виступили проти вмішування президента Сметони до державних справ. Дійшло до того, що ця орґанізація мала на увазі зовсім усунути президента Сметону від державної праці. Міністр внутрішніх справ Мустейкіс повідомив про це Сметону, який негайно скликав у себе нараду визначних представників урядової партії. На цій нараді Вальдемарасові запропоновано „заняти дипльоматичний пост у Римі для направи здоровля“. У відповідь на це Вальдемарас подався до димісії. Покищо нема мови про те, щоби до нового кабінету ввійшли представники партій, що були в опозиції до Вальдемараса. Головну ролю в новому уряді буде відогравати міністр внутрішніх справ Мустейкіс.

На східні теми.

Горці Кавказу.

II.

Боротьба за волю: революція 1905 і 1917 року, орґанізація власної державности, заходи внутрі й за кордоном, турки й англійці та наступ Денікіна.

Цікаво зазначити, що в тому часі, коли на східньому Кавказі, Дагестані й Чечні кладуться підвалини під шаріятську монархію, у горських племен Кубані панує республіканська форма правління з верховним органом — Союзним Меджлісом (парляментом). Але Шаміль, герой кавказької війни, був фактичним монархом нової горської державности, яку він так вміло організував і якою кермував в тяжких умовах воєнних часів.

Щоби зломити спротив горців, росіяни поставили велику армію, в руки якої дісталося м. і. кілька тисяч гармат, які Шаміль сам фабрикував у проваллях Дагестану. Після ліквідації великого повстання в р. 1877 (під кермою Алі-бека), знесилений Кавказ не міг уже дозволити собі на більші повстання, крім дрібних льокальних заворушень. Фактичний воєнний стан не перестає істнувати на Кавказі до останніх днів російського панування.

Революція 1905 року на Кавказі відбилася низкою льокальних заколотів, що не принесли горцям полекші, — навпаки: російська влада штучно підбурювала окремі національности одну проти другої, що виливалося в конфлікти, з яких відомими були великі заворушення в азербайджанському Баку.

Зараз-же після революції 1917 року, горці організують у Владикавказі конференцію, на якій стверджують необхідність співпраці всіх народів Кавказу та обирають Центральний Комітет Союзу Горців, під головуванням Басіята Шаханова. Комітет скликує в травні 1917 р. у Владикавказі з'їзд всіх горських народів, який вибирає та доповнює Центральний Комітет, якому доручається кермувати справами горців та якому доручено між іншим вести пропаганду в напрямку організації Сполучених Держав на території бувшої Росії, при чому територія горських народів мала би творити окрему державу цієї федерації.

На осені того-ж року відбувається другий загально-горський з'їзд, який є дальшим етапом в справі організації внутрішнього життя горців. З'їзд приймає проєкт конституції, яка передбачує внутрішню автономію кожному народові, що входить в склад федеративної союзної держави.

Бажаючи захистити свою територію від анархії, що ширилася після революції, горці підписують в жовтні 1917 р. умову з козаками кубанськими, терськими, донськими, астраханськими й представниками калмиків, організуючи „Південно-Східній Союз Козачих Військ, Горців Кавказу й вільних народів степів“, який мав за завдання пильнувати правопорядку та старатися якнайвидше скликати Установчі Загальноросійські Збори. Але не маючи змоги запобігти поширенню анархії в краю з одної сторони, та не бачучи можливости швидкого скликання Установчих Зборів, як рівно борючись з трудноцами порозуміння з центральним урядом, Союз Горців Кавказу є примушений оголосити свою автономію самочинно та перебрати владу у себе в свої руки.

Та не вважаючи на всі зусилля, горцям таки не вдалося утриматися тому, що в Пятигорську запанували більшовики та в березні 1918 р. заняли Владикавказ. В організації більшовицької влади певну ролю відограло терське козацтво, яке в признанні совітської влади гадало знайти „політичну вигоду“, — можливість опертися на збройну силу більшовиків задля „порахунків“ з горцями. Це ті порахунки, на які провокував козаків впродовж цілого століття російський уряд, який, зрештою, і поселив козаків на Кавказі для своїх імперіялістичних цілей.

Горський уряд покидає батьківщину та виїздить до Грузії, не перериваючи звязку з краєм.

На трапезундські мирові переговори, які провадилися поміж турками й урядом Закавказзя, горці висилають свою делеґацію вже підчас кінця цих невдачних переговорів, та займають самостійницьке становище. З Трапезунду делеґація горців іде до Константинополя з метою евент. добитися признання Туреччиною незалежности Північного Кавказу. Делеґація принята султаном дістала запевнення, що Туреччина готова признати їх незалежність і допомогти горцям в ділі признання їхньої незалежности іншими державами.

Опираючися на такі запевнення, уряд горців оголосив 11. травня 1918 року незалежність Північного Кавказу.

(Докінчення буде.)

ВІДГУКИ ДНЯ.

На рибку!

Максим Рильський стільки понаписував рибоповських віршів, що врешті і мене скортіло спробувати цього спорту, який має стільки спільного зі спортом, що астрономія з печенею на дико. До того маю одного знакомого (Ксенофонт Созонтович!) який, здавна намовляє мене до риболовства.

— Ви просто не увляєте собі, що це за роскіш! Сидиш собі з вудочкою над водою, думки, вода і хвилини пливуть собі тихо та спокійно, а ти тільки час до часу на поплавець поглядаєш, чи не порипає він. Порипає — значить: єсть! Тягнеш тоді в гору, а там окуньчик, короп, чи линок на кільограм, півтора, а то й на два з половиною.

— Ей, чи не переборщуєте ви?!

— Поїдете — побачите!...

І я поїхав...

Недалеко було. Сядеш у шестій рано на Підзамчі, а в осьмій уже висідаєш із залізниці. А потім навіть не цілу милю прекрасною польською дорогою, на якій в дуже посушне літо мало що заболотишся. Хіба, що хтось задивиться кудись і не вимине калабані. Тоді то хоч ногу руками витягай. Але хто зважав би на таке, коли іде ловити рибу на два з половиною кільограма!

Не зважав і я, підбігаючи за Ксенофонтом Созонтовичем і раз-у-раз попадаючи у якусь зрадливу трясовину.

Ксенофонт Созонтович, це був досвідний, старий рибалка. За добрих часів ловив він рибку і в Ворсклі і в Псьолі і в Бозі і навіть у Дніпрі. На рибки вибирався він не так як я — голіруч, а з усіми причандалами. У нього і дві вудки і гачків пів копи і кріселко складане і кошик на рибу. Цей кошик спершу найбільше мене дивував.

— Пощо ви — кажу — берете оце кошище?

Ксенофонт Созонтович глипнув на мене співчуваючо.

— На щот рибалства, ви бачу, нічого не понімаєте. Деж діну зловлену рибу?

— Хібаж ви аж таку велику і стільки злапите?

— Можна й більше, але решту лишимо господарям.

Я замовк і з набоженством дивився на величезний кіш, який незадовго наповниться рибами, може й одним-двома сомами.

Не минуло й дві годині, а ми вже були на місці, в маленькому сільці. Сільце як сельце, а замітне воно тим, що в ньому живуть одні люди, які заки позволять ловити рибу в своїм ставі, мусять рибалок погостити.

Зїли ми в них сніданя, побалакали і пішли ловити рибу. Не ловилася капосна. Що вже Ксенофонт Созонтович за штуки не виправляв: і свіженьких хробачків чіпляв і щораз попльовував на них — риба як заприсяглася — ніодна не злакомилась.

Не було ради. Пішли ми до власників на обід, а по обіді знову до свого ремесла. Тепер уже йшло все так, як заповідав мій знакомий: і вода плила і думки плили і хвилини плили. І поглядали ми на поплавець, чи не порипає він. Одно біда — риба не ловилася. Гостинні люди вже й на підвечірок просять, а ми ще ніодної рибки не зловили. Врешті десь під вечір мій поплавець дрогнув. Раз, другий, далі третій. Я за вудку, до гори! — Нічого!...

— Ех, горячка ви! — скартав мене Ксенофонт Созонтович. — Треба було легко, не квапячись. Напевно великий лин чіплявся.

Застиджений і лихий на себе закинув я вудку в те саме місце і жду.

Знову поплавець дрогнув.

— Ксенофонт Созонтович! — кричу скільки сил. — Бере!

— Пождіть, я зараз! — відповідає мені і біжить у мою сторону.

Взяв у свої досвідні руки вудку і за хвилину шарпнув.

— Єсть! — заявив тріюмфально.

І справді. На кінці теліпалося щось. Лин не лин, сом не сом, а якесь таке чорне і стрепіхате...

Швидко з добичею на беріг, щоб не зірвалася з гачка.

Рак!...

Я хотів шпурнути ним назад у воду, але досвідний рибалка не дав.

— Не смійте! — крикнув. — Риба не буде ловитися.

Мав рацію. Ледви вернув до своєї вудки, а вже за хвилю тягнув рибу — як добрий палець...

За той час сонце замандрувало за обрій і на дворі стемніло.

Ми пішли на вечерю.

Там уже ждав на нас щупак у хроновім сосі, присягну, що не менший як на півтора кіли.

Рибальство — прекрасний спорт. Сидеш, закинеш вудку і ждеш. Вода пливе, думки пливуть, хвилі пливуть, а в хаті жде на тебе щупак у хроновім сосі кільограмів півтори, а то й два з половиною.

Галактіон Чіпка.

Відповідь марш. Дашинського.

У понеділок помістила варшавська преса енунціяцію марш. Дашинського, що є відповідю на недільну статтю марш. Пілсудського „Погасаючому світові". Відповідь стверджує, що в вересні прем. Світальський просив Дашинського посередничити в скликанні конференції голов клюбів. Конференція не вдалася. Із статтей та промов голов клюбів видно, що вони бажали тієї конференції. Годі їм дивуватися, що замісць неофіціяльних, хочуть офіціяльних нарад. Дашинський не розуміє невдоволення марш. Пілсудського з приводу відмови послів узяти участь у конференції з огляду на становище, яке Пілсудський займав до сойму в своїх статтях і промовах. До розмови, яка відбулася між марш. Пілсудським і Дашинським 24. червня (про що згадує Пілсудський на початку статті „Погасаючому світові", будьто би Д. предкладав співпрацю ППС і Визволеня з урядом) причинилася третя особа. Ця неназвана особа прийшла до марш. Пілсудського та спитала, чи прийме Дашинського. Після позитивної відповіди визначено конференцію на 24. червня. Конференція тревала годину. На тій конференції Дашинський просив порішити в справі сойму: або хай уряд розвяже сойм, або треба створити якусь більшість, щоби сойм міг працювати. Дашинський признає, що зазначив, що клюби ППС і Визволене готові дискутувати поважні постуляти, які повинен зробити клюб ББ. Зазначив, що опозиція ППС і Визволеня стає поміркованіша. Ніхто його не уповажнив до такої заяви, а пішов до Бельведеру, бо там мешкає людина, яка має фактичну начальну владу від травня 1926. На слова Дашинського марш. Пілсудський відповів відмовно та радив говорити з прем. Світальським і Славеком. Дашинський відповів, що не буде з ними говорити про сойм і створення більшости. Промова марш. Пілсудського перед Держ. Трибуналом унеможливила всякі дальші розмови.

Димісія воєводів.

У найближчому часі має уступити тернопільський воєвода Мошинський та познанський воєвода Дунін-Борковський.

Тубіяліс творить кабінет.

Литовський міністр фінансів приїхав 22. вересня із закордону до Ковна і його зараз приняв президент республики. Тубіяліс згодився утворити кабінет. Сподіються, що кабінет буде небаром устійнений.

Нова домашня війна в Китаю.

Льондонські часописи повідомляють, що ген. Чанг-Фаг-Вей викликав революційні заворушення та боротьбу проти президента національного Китаю Чанг-Кяй-Шека. Рев. ґенерал із залізною дивізією почав похід через Гонан на південь, щоби злучитися з революційним відділом Кванті та заняти Кантон, відки мають прогнати прихильників нанкінського уряду. Ген. Фенґ є мабуть прихильний до цієї акції. Похід Чанг-Фаг-Веєвої дивізії вважають у Льондоні початком нової домашньої війни в Китаю.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·88·50—8·89·00, канадійський долар 8·80·50—8·81·00, чеська корона 0·26·33—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·00—1·25·50, румун. лей 0·05·00—0·05·25, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, фунт штерлінгів 43·30·00—43·50·00, радянський червінець 17·00—17·50.

Золото: 20 корон 36·30·00—36·60·00, 20 франків 34·20·00—34·50·00, 20 німецьких марок 42·00·00—42·40·00, 10 російських рублів 46·00·00—46·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·62·50—0·63·50 5 австрійських корон 3·24·00—3·30·00, австрійський фльорен 1·62·00—1·65·00, російський рубель 2·60·00—2·65·00, копійки за рубель 1·30·00—1·35·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 39·00—40·00, пшениця селянська 35·50—36·50, жито галицьке 23·50—24·50, ячмінь галицький броварняний 00·00—00·00, ячмінь на мливо 20·00—21·00, ячмінь пастівний 00·00—00·00, овес галицький 20·00—21·00, кукурудза румунська 25·75—26·75, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 00·00—000·00 фасоляколірова 00·00—00·00, фасоля краса 00·00—00·00, горох пів-Вікторія 45·00—50·00, горох пільний 32·00—35·00, бобик 28·25—29·25, вішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 37·25—38·25, сіно солодке кравне прасоване 7·00—8·00, солома прасована 4·00—5·00, гречка 25·75—26·75, льон 64·00—66·00, лубін синій 25·00—26·00, ріпак озимий 64·25—65·75, мука пшенична 40 прц. 00·00—00·00, мука пшенична 65 прц. 74·00—76·00, мука житна 70 прц. 42·00—43·50, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, мука кукурудзяна 00·00—00·00, отруби житні 13·75—14·25, отруби пшеничні 14·50—15·00, крупи гречані 53·00—55·00.

Уніоністичний Зїзд у Велеграді.

(Допис з Праги.)

Уніоністичні зїзди у Велеграді мають вже свою історію. Вони справді багато причинилися до того, що між православними та католиками змаліло напруження, вони пізнали себе взаїмно і що завдяки їм численні спірні справи у своїй гостроті злагідніли та стали більше приємливі і для одної і другої сторони. Вже той факт, що визначні богословські сили як католицької так і православної церкви спільно засідали та вели дискусії на ріжні теми має велику вагу. На превеликий жаль, повоєнні зїзди не дорівнюють довоєнним ані повагою рефератів і дискусій, ані численністю учасників. На це зложилось, що правда, богато причин, але одною чи не з найголовніших є те, що на цих зїздах забирають голос люди, які справи зєдинення церков і позискання для цеї ідеї незєдинених не то що не пропаґують, але її нівечать та відстрашують від неї навіть горячих її прихильників. Цьогорічний зїзд відбувся у Празі в днях 10—15 серпня з нагоди тисячліття смерти св. Вячеслава. На ньому промовляв між іншими польський епископ Пшездзецький, що не міг нахвалитися нового католицтва східного обряду (нової польської унії) та тієї любови й радости, з якою православні до неї горнуться. „Відчит" еп. Пшездзецького ніяк не надавався на зїзд, що має на ціли обмірковувати важну справу зєдинення церков і причинитися до позискання симпатій незєдинених для цеї справи. Та коли еп. Пшездзецький промовляв солодкими словами, то зате представник гр.-кат. церкви еп. Коциловський, знаний зі своїх різких виступів та промов і тут не рахувався з нікім. Він признав, що в його дієцезії шириться православя, однак вважає, що причини цього явища є політичного характеру, а найліпшим засобом на поборювання схизми та приєднання лемків до гр.-кат. церкви є, по гадці епископа Коциловського, ширення богослуження до Серця Христового та виховування клиру в безженному дусі. Чиж того роду рецепти можуть бути проголошувані на поважному зїзді вчених богословів, що мають за завдання єднати розділених? Чи еп. Коциловський не здає собі справи, що насильне введення целібату та ширення релігійних практик, як от богослуження до Серця Христового, чужого нашому обрядови, було найголовнішою причиною апостазії наших лемків. Це відоме і численним цьогорічним учасникам зїзду у Празі. Тому еп. Коциловський наглядно показав на прикладі своєї дієцезії „успішність" цих середників та не міг переконати слухачів, немов би то вони пропонованими ним засобами могли довершити діла, над яким працювало і працює богато світлих умів. Такі „восточники" як еп. Пшездзецький та еп. Коциловський не повинні являтись на зїздах, на яких обговорюється справа, до якої вони ставляться неґативно і своїми переконаннями і цілим своїм поведенням.

К. Н.

Наші мистці за кордоном.

Виступи Модеста Менцинського на сцені й естраді в Кольонії.

Всупереч поширюваним подекуди чуткам будьтоби наш земляк-артист п. М. Менцинський в останніх часах бажав покинути сценічну й концертову естраду, одержуємо саме в цім році низку звісток про його сценічні й естрадові виступи в Німеччині, в яких наш артист мав справжні тріюмфи, як за своїх „давніх найліпших" часів. Позволимо собі в цьому місці зацитувати декілька (з численних) оцінок із виступів п. М. Менцинського в опері і на концерті в Кольонії, тобто в тім культурнім центрі, в якім він перебув ряд літ перед своїм переселенням до Штокгольму.

В рецензії „Kölner-Tagblatt-у" із 16/III 1929 р. читаємо між іншим: „М. Менцинський вжився в партію Елеазара і моделює її з найбільшою інтензивною драматичністю, піднімаючи велику оперну арію в IV. дії до душевного пережиття найсильнішого напруження. Будучи притому голосово знаменито диспонованим, викликав він своїм гостинним виступом у своїх давніх знайомих, як і нових, незнайомих ще з ним видців, бурхливі овації, що ніяк не хотіли успокоїтися при кінці".

Рецензент „Rheinische Zeitung" пише на вступі: „Як і можна було ожидати — камерний співак п. М. Менцинський мав у своїй блискучій ролі Елеазара знову великі тріюмфи.

Вже по першім акті викликувано його бурхливо, а при кінці овації прибрали просто затріюжуючу силу. Кольонія не забула свого любимця, — і справді не можна ніяк цього визначного під кожним оглядом артиста забути... Ми дуже будемо раді, коли почуємо й побачимо цього великого мистця в інших його „шлягерах", прим. у „Рієнці" чи „Тангайзері" Вагнера.

У „Stadtanzeiger-i" ч. 142 читаємо: „До концерту „Вільного Союзу Хорів" у Кольонії позискано як соліста М. Менцинського. Так ми мали нагоду послухати цього незабутнього співака, якого голосові вальори все ще такі визначні, а до яких піднесення причиняються його висока музична й людська культура. Ми чули пісні Haas-a, Шуберта, Берґера, Вебера і Брехера (якого „Робітник" мусів бути повторений), а при кінці оповідання про Рим Тангайзера, у незрівняній інтерпретації. Співак був принятий ентузіястично".

„Lokal Anzeiger" висловлюється ось як: „Радісні, милі відвідини в опері: М. Менцинський гостем. Цей нами незабутий і досі незаступлений артист явився в ролі Елеазара, яку він креує незрівняно і якою ця монстр-опера вдержала на сцені тільки через Менцинського.

Подаючи отсю тільки незначну частину тих ентузіястичних оцінок із німецької культурно-музичної сфери, радіємо й ми всім сердцем великими успіхами нашого артиста-земляка на чужині. Тількиж при тім виринає в душі незаспокоєне питання: Чому цей великий артист все так далеко від нас? Чи не міг би він хоча тепер посвятити частину своєї діяльности на рідній землі, чи то у нас в Галичині, чи на Великій Україні, де — по запевненням недавнього гостя академика Скрипника — вже 6 українських оперних сцен працює інтенсивно й постійно?

Подав: **Ст. Людкевич.**

Один діяч.

Стаття д-ра Володимира Залозецького.

IV.

П. Томашівському належиться на західно-українських землях першенство у веденні особистих мотивів в обсяг політично-громадської дискусії. Хай проте не дивується, що для вияснення методів його полеміки я приневолений сягнути теж в обсяг персоналій.

В статті п. В. Липинського віде. ні одним словом не згадується, щоби п. Томашівський на своїй діяльности матеріяльно заробляв. Між тим отвертий лист п. Томашівського переповнений вульгарними лайками, що п. Липинський його в тім обвинувачує. Тут видно манію переслідування і манію великости у п. Томашівського.

Перша повстала мабуть з того часу, коли п. Томашівський видав брошуру з перечисленням всіх „доходів" свого учителя проф. Грушевського. З того часу належиться п. Томашівському честь впровадження грошевих арґументів в обсяг української полемічної літератури і ця ідея на основі „Die Geister die ich rief, die werd' ich nun nicht los" так опанувала п. Томашівським, що він всюди бачить її тепер у відношенні до себе.

Так приміром в останній статті „Сучасні авторитети й історичні герої", констатує п. Томашівський з геройчним самовідреченням, що „його пера ніхто для особистої реклями ще не купив і вже не купить" („Нова Зоря" з дня 25. серпня 1929). Зновже обурюючися проти мнимих закидів змагання за ціну задоволення і користей політичного опортунізму — констатує тойже самий п. Томашівський в тімже самім отвертім листі, що взявшись від 1921 р. за публіцистичне перо — користи моральної та матеріяльної з цього не мав жадної, і що тому покидає він — п. Томашівський — свою письменницько-публіцистичну працю (пункт 25 отв. листа). Щож до манії великости, то вона проявляється в тім, що п. Томашівський є глибоко, видно, переконаний, що хтось на щось хоче його купити („купити" й „уміти" це — пане Томашівський — не все одно!) — між тим коли цю тезу мусів би п. Томашівський доказати!

V.

Кожного, хто знає холодно-вирахований та чисто інтелектуалістичну вдачу п. Томашівського, мусить вразити, що у нього при писанні листа до п. В. Липинського „рука судорожно стискається, а з душі виривається крик". Причини цеї особливої емоції слід шукати в фактах, які стоять поза обсягом всієї тієї формальної полеміки, яку веде п. Томашівський. А цими фактами є:

У своєму листі до Гетьманського Центру, писанім у Львові, дня 5. вересня 1928 р., п. Томашівський пише:

„Чому становище професора в берлінськім науковім Інституті для мене, одного з ініціяторів Інституту було недоступне — се Ви, Панове, будете краще ніж я знати*); натомісць чому я досі не на університетській професурі**) в Польщі, то хочу Вам відкрити сей секрет:

Отже знайте, що тут на такі посади мають право тільки петлюрівці; вони рішають, і кого вони поручать, той, без особливих кваліфікацій — стає професором (**nomina sunt odiosa**) проти кого вони заявляться, тому не поможуть ні подвійні, ні потрійні кваліфікації. А як знаєте, що „найсердечніше" люблять вони гетьманців і довели до того, що хто має марку хоч би тільки Вашого симпатика, того всяка вища карієра спінчена, бо ся марка (з чиєї вини се не було б) у тутешніх іменущих власть не рекомендація, а навпаки..." і далі „скажу Вам ще один секрет: Отже ще на поч. 1926 р., незабаром по моїм нещаснім приїзді сюди, мені була пропонована університетська професура за ціну... розриву з Вами, Панове, та служби в У. Н. Р. Н а ж а л ь, (підчерк. моє) я „політичний спекулянт" і „реальний політик", що продає націю за миску сочевиці, — відмовив. Що більше, навіть по моїй статті у „Н. З." з приводу смерти Петлюри, я ще міг доступити ласки в У. Н. Р. і відповідної нагороди з боку уряду, якби був згодився написати критичну статтю про „Листи до братів-хліборобів".

З цих уступів листа п. Томашівського слідує: а) що він хотів бути професором українського наукового Інституту в Берліні; б) що рівночасно робив заходи в Варшаві про одержання університетської катедри; в) що вів подвійну гру ставляючи карту то на одно, то на друге.

Тепер ця гра обірвалася. Звідси „судорожне дрожання рук і крик з душі..."

Потверджує цю дволичність також факт, що в 1927 р. заявив п. Томашівський свою льояльність до гетьманського руху „корам публіко" гетьманців у Берліні, що йому зовсім не перешкаджало майже рівночасно нападати в „Новій Зорі" на мене і поборювати державний зміст гетьманської ідеольоґії.

Тому зовсім не на місці є подяка, з якою п. Томашівський звертається до п. В. Липинського за це, що завдяки п. Липинському, він буцімто відходить від публіцистичної праці, бо як бачимо з дальших чисел „Нової Зорі", його писання не припиняються. Навпаки думаю, що п. Томашівський повинен подякувати п. Липинському за те, що п. Липинський, здерши з нього одну маску, дав йому змогу працювати вже вільно і не кривлячися над критикою „Листів до Братів-Хліборобів" та ... робити карієру під другою маскою.

(Докінчення буде.)

*) Про це знає найкраще сам п. Томашівський, який одночасно робив заходи в Варшаві про одержання катедри і був замішаний в цілу відому „університетську акцію" в спілці з п. Романом Смаль-Стоцьким. Примітка моя.

**) Це не відповідає дійсности, бо п. Томашівський є доцентом Краківського Університету, при чім його іменування і його остаточний розрив з гетьманцями не є від себе хронологічно незалежні.

НОВИНКИ

— **Виставка просвітних видань.** Врочисте відкриття виставки українських просвітних видань відбулося дня 22. вересня. Виставка отворена в дні 23. і 24. вересня від 10.—18. год.; в дні 25. і 26. вересня для шкіл від год. 10.—16-ої і в дні 29. вересня від 10.—15. год. в салях Національного Музею, вул. Мохнацького 42. Усі, що бажали би оглянути видання т-ва „Просвіти" за час 60-ліття її істнування, повинні відвідати цю цікаву виставку.

— **Осіння погода.** Не зважаючи на всі заповіджені свята від 21-го до 23-го, освітній конгрес, на зїзд наших соколів, на кінські перегони і на короля Собіського, дощ не хотів стриматись ще три дні в хмарах, а впав на Львів у такім неприємнім виді, що люди згадали всі прикрі „атрибути" нової пори року: теплі плащі, парасолі й кальоші. Повіяло осінню. Не тільки дощ, але й вітер має всі ознаки негоди, що каже розпрощатись із надією на поворот сонящних днів. А може це тільки тимчасовий песимізм під впливом холоду в кімнаті, коли ще ніяково огрівати печі?

— **Цікава конфіската.** Поліція сконфіскувала „Кобзаря" Шевченка том. I., част. 1., виданого для молоді накладом книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка з поясненнями директора д-ра Миколи Сабата (14 поем). Так отже Шевченко, якого твори розходяться по цілій Україні, та які й у нас вийшли в кількох виданнях, удостоївся у Львові конфіскати по 90 роках. Це було би смішне, якби не було таке сумне. Для ілюстрації подаємо спис поем з цього сконфіскованого „Кобзаря": Причинна. 2. Вітре буйний. 3. На вічну память Котляревському. 4. Тече вода в синє море. 5. Катерина. 6. На що мені чорні брови. 6. Іван Підкова. 7. Тополя. 8. Перебендя. 9. До Основяненка. 10. Тарасова ніч. 11. Думи мої. 12. Н. Маркевичу. 13. Тяжко-важко в світі жити. 14. Поїдеш далеко.

— **Заява Союзу Українських Купців у Львові** В останньому (7.) числі „Українського Купця" поміщена стаття п. з. „Ощадність і обезпечення". За зміст статті не може СУК приняти відповідальности хоч би тому, що кожний українець обовязаний обезпечуватися на життя в нашому асекураційному т-ві „Карпатія", а не в чужих т-вах. Статтє попала в чергове число органу лише тому, що редакція не предложила Виділові СУК матеріялу до коректи і число вийшло з друку без відома і апробати Виділу СУК. — **Гр. Ганулян**, голова; **Дм. Конюх**, секретар.

— **„Сумне явище"**. У „Курері Станиславовскому" з 22. ц. м. находимо статтю про новий сезон місцевого польського „Театру ім. Монюшка". Статтє кінчиться такою рефлексією: „Маємо надію, що ансамбль відповість свому завданню; польське громадянство також не повинно завести. Таке сумне явище, як масове відвідування українського театру з його оперетками, при одночаснім легковаженні власної сцени, чого, на жаль, були ми свідками минулого року, належить, маємо надію, до неповерненої минувшини".

— **Артисти самі управою.** Міський львівський театр увійшов у стадію нової провізорії. Театральна комісія рішила віддати його покищо в управу самих артистів на їх власний риск, з тим, що дістають одноразову допомогу 5000 зол. Одночасно громада м. Львова розписує конкурс на аренду міських театрів, які передасть в управу негайно.

— **Ріжні вістки.** Мешканці польського надморського села Гель роблять у міністерстві заходи, щоби признати його містечком, яким воно було ще в 1348 році. — У Туреччині сильний землетрус знищив багато домів у містах Сівас і Гумушкане; є також убиті. — Найбільший залізничий двірець у Німеччині вибудований після війни відчинили цими днями в Кенігсберґу. — Франц. кардинал Дюбуа вмирає. — У Стокгольмі почались наради 7-го міжнародного конгресу опіки над дитиною. — Статистика Ліґи Націй стверджує, що під опікою її комісаріяту для втікачів є в Европі, Китаю й Японії (крім Америки) мільйон російських емігрантів. — Форд дав міжнародньому бюрові праці в Женеві 25.000 дол., щоби воно зібрало точні дані про рівень життя в 17 европейських містах, де він має будувати фабрики авт. — Вулькан Кракатао почав знову вибухати. — З югословянської церкви в Трогір біля Спліту невідомі вкрали дві картини Тіціяна. — Помер творець 42-цм. гармат, член управи фабрик Круппа, майор-інжинір Макс Дреґер. — Англійський король видужав настільки, що хоче взяти участь у ловах.

— **Троцький прохає гостини** на цей раз у Голяндії, де хотів би осісти. Рішення голяндського уряду залежатиме від становища соціял-демократів, з якими уряд мусить рахуватися у внутрішній політиці. Якби Троцькому дали дозвіл на вїзд, він міг би розважити свою самотність розмовами з Вільгельмом на тему: яка це невдячна річ проводити державою. Голяндська королева Вільгельміна, яка панує вже довгі роки, могла би їм доказувати зовсім протилежну тезу.

— **Кандидат, що має симпатію.** На президента в Мексику кандидує Васценцолес. Підчас останнього його прилюдного виступу дали до нього 100 стрілів з крісів. Його самого не вбили, тільки дві особи з його товариства, а ранили 15.

— **Березова каша в Англії.** Англійське законодавство не погоджується з „нашими" поглядами щодо роду кари. Поліційний суд у Льондоні засудив 11 хлопців, що крали овочі в чужих садах, на „березову кашу". Вони прийдуть на поліцію з батьками і там у присутности урядовців і батьків їх випорішать. Цієї методи вживають ще й досі в англійських школах.

— **40 отруйниць.** На Мадярщині відкрила поліція цілу низку злочинів в околиці Тісакірт, Наґірева і Окешке, з яких деякі присипані забуттям 70 літ. Головний винуватець, акушерка Фазекас, що мала на совісти 150 осіб, скінчила самогубством. Слідство вести нелегко, тому, що тіла отроєних у більшости випадків розкладені, а крім цього якась таємна рука заінтересована в цих злочинах, попереставляла хрести на деяких могилах. Далі: в усіх випадках, коли лікарі стверджували природну смерть, хемічна аналіза доказала смерть від арсеніку. Убийниці-отруйниці, яких є (як досі ствердили) 40, вибирали собі на свої жертви багатих старих людей, які мали постійного лікаря. Лікар, записуючи лік старому недужому, звичайно не догадувався, що смерть могла прийти від отрути, а записував у бюлетені смерти звичайну недугу: запалення леґенів, удар серця. Жінки отруйниці професійно позбувались за гроші невигідних членів рідні. Були це селянки, що мали своє випробуване отруйне зілля. Деякі з тих отруйниць робили це, як патольоґічні типи, з насолодою. Якби шайка отруйниць, осмілена своїми „успіхами", не була почала троїти молоді особи (мужів і любків), то їхня діяльність

могла би була ще тривати не знати як довго. 40 отруйниць арештовано.

— **З дипльомата денникарем.** Радник англійської амбасади в Берліні Гарольд Нікольсон рішив, що його становище не є ні таке цікаве, ні таке почесне, щоби не проміняти його на краще. Тому, що він є критиком, автором численних літературних біографій (Верлен, Байрон, Тенісон), він рішив стати... журналістом. З цього можна уявити собі, чим є англійський журналіст.

Зі спортового життя.

Легко-атлетичні змагання Сокола-Батька.

З нагоди 35-ліття Сокола-Батька влаштовано в суботу 21. ц. м. на його площі у Львові легко-атлетичні змагання. Не зважаючи на дощ, що падав як перед, так і пополудні, площа зароїлася від змагунів і змагунок, які витримали серед несприятливої погоди до самого кінця. В змаганнях брали участь переважно члени сокільських товариств, а також члени декількох спортових клюбів. Осяги суботнішніх змагань, що є значним поступом вперед, подамо окремо.

Важко-атлетичний турнір в цирку Корнацького.

В четвер 19. ц. м. почався у Львові в цирку Корнацького (при кінці вул. Коперника) міжнародній важко-атлетичний турнір за грошеві нагороди в сумі 12.000 зол. До змагань зголосилося кільканацять менше й більше відомих атлетів ріжних національностей, в тому числі й кількох знаних вже у Львові з попередніх турнірів (польський мистець Штекер, жид. силач Пошоф, американець Бан-Самсон, німці Карш, Віллінґ). З незнаних у Львові силачів звертають на себе увагу передовсім молодий хорват Стібор і німець Шнайдер. Зачуваємо, що в турнірі візьме участь і світової слави борець, українець Гарковенко, що має приїхати до Львова за кілька днів.

Нижче вислідн змагань у перших чотирьох днях. Першого дня (19. ц. м.): Горвачек (чех) поклав Шварцбауера (Мемель), Стібор — Брікнера (Прусія); Бан Самсон з Віллінґом по 20 мін. нерішена; Щербінський поклав Штоля (Голяндія). Другого дня (20. ц. м.): Стібор поклав Штоля, Віллінґ — Щербінський нерішена, Шнайдер поклав Бан Самсона, Пошоф — Горвачка. Третього дня (21. ц. м.) Горвачек поклав Брікнера, Стібор— Пошоф нерішена, Віллінґ поклав Бан Самсона, Штекер без труду Шварцбауера. Четвертого дня (22. ц. м.): Стібор—Карш нерішена, Шнайдер поклав легко Брікнера, Щербінському признано перемогу над Віллінґом, який, не зважаючи на трикратні остороги, вживав недозволених хватів, Штекер поклав Горвачка, розбивши йому передтим ніс.

Нині, у вівторок, змагається 5 пар: Віллінґ—Шварцбауер, Шнайдер—Штекер, Горвачек—Щербінський, Пошоф—Брікнер і рішаюча Карш—Стібор.

„Довбуш" у мистецтві Буковини.

Вигравши високоцифрово змагання з дружиною „Борохов" і програвши з „Робітниками", побив „Довбуш" в неділю 22. ц. м. чернівецьку „Польонію" 3:2 (2:2). В табелі мистецтв Буковини є тепер „Довбуш" на третьому місці (на 3 змагання 4 пункти, відношення воріт 14:4 у свою користь), маючи перед собою „Робітників" і „Драґош Вода", а за собою дружини: Макабі, Ян, Гакоаг, Польонія і Борохов.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ЮЛІЯ з Рудницьких ТВЕРДОХЛІБОВА, вдова по судовім раднику, померла у Львові після короткої недуги в 76 році життя. Покійна була рідкою матірю, що віддала все своє життя для виховання своїх дітей і внуків, не перестаючи піклуватись ними у недугах і клопотах до останньої хвилини свого життя. Із шестеро її дітей двоє згинуло траґічно: Михайло, духовник-доброволець при УГА, помер на тиф на Великій Україні; нещасливої памяти Сидір згинув від кулі підчас виборчої аґітації. Дві її доньки є за нашими священиками, зразковими патріотами; один син є парохом в Раві Руській. Муж покійної був поляком, а проте всі її діти були виховані в українському дусі і українська мова була в її хаті виключною мовою порозуміння між членами рідні. Була це виключна заслуга Покійної, доньки священика, що визначалась непохитним характером, небуденною чесністю і енергією та зберігла до смерти всі ці прикмети. — В. Ій П.!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
По причині страйку замкнений.

Малий Міський Театр:
По причині страйку замкнений.

Кіна.

Аполльо: „Ева в футрі" (Іго Сим) і Свято міст у Львові.
Касіно: „Сон кохання" (Фред Нібльо).
Кольосей: „Готелеві злодії" і „Серед бомб і гранатів".
Лев: „Змисли в кайданах" (Трагедія сексуалізму).
Люна: „Людське муравлище" і „Пінкертон в Америці".
Марусенька: „Рудоволоса грішниця" (Клара Бов). „Детективи (американські Пат і Паташон — Ріф і Раф).
Оаза: „Загін".
Палас: „Живий труп", Льва Толстого.
Пан: „Загін".
Пасаж: „Індіянська кров", „Геть із танцівками" і Ґомонтів тиждень.
Стилеве: „Цісар Франц Йосиф і його двійник".
Фатаморгана: „Останній приказ поручника Ности".
Химера: „Чия є моя жінка?
Утіха: „Мадярська рапсодія".

Спортовий цирк.

Міжнародні змагання в дужанні в цирку при вул. Копеника ч. 33. Початок щодня год. 8·30 веч.

Програма радіо.

Середа 25-го.

Варшава (1411,7) 20·30 Концерт солістів. 23·00 Музика до танців.
Познань (334,2) 23·00 Музика до танців.
Катовиці (408,7). 20·30 Концерт.
Гельсінгсфорс (221,4) 19·30 „Князь Ігор" опера Бородіна.
Бреслав (253) 20·30 „Танці старого Відня".
Ляйпціґ (259) 21·00 „Мандрівний Голяндець" Вагнера.
Талін (296) 18·00 Концерт орхестри.
Льондон (356,3) 22·50 Музика до танців.
Штутгарт (360) 22·50 „Камерна симфонія" на 15 інструментів.
Гамбург (372). 20·00 „Фра Діяволо" оперова пародія.
Франкфурт (390). 21·00 Дута орхестра.
Берн (403). 20·00 „Вільний стрілець" опера Вебера.
Берлін (418) 20·00 „Два скупці" комічна опера.
Стокгольм (436) 20·00 Кармен.
Лянгенберг (473) 21·00 Німецька симфонія.
Мілано (501). 22·10 Музична всячина.
Брюссель (509). 21·15 „Княжна Ґерольштайн" оперетка.
Мюнхен (533). 21·30 Вибрані увертури.
Будапешт (550). 19·30 Королівська опера
Київ (800) 19·10 Радіоконцерт.
Москва (825). 20·10 Концерт.
Париж (1725) 21·35 „Кавалерія рустікана".

Четвер 26-го.

Варшава (1411,7). 20·30 Популярний концерт.
Краків (312,8) 20·30 Вечірний концерт.
Гельсінгсфорс (221,4) 18.40 Музика Чайковського. 20·15 Опереткова музика.
Ляйпціґ (259) 21·20 Класична камерна музика.
Талін (296). 18·00 Симфонічний концерт.
Брно (341,7) 20·45 Популярний концерт: дамська музика.
Льондон (356,3). 20·00 Концерт.
Франкфурт (390) 22·45 Оперові арії.
Берн (403) 20·30 Музика бароко й рококо.
Стокгольм (436) 20·15 Військова музика.
Рим (441). 21·00 Смичковий концерт.
Лянгенберг (473) 20·00 „Іфігенія в Авліді" опера Ґлюка.
Прага (487) 19·30 Російська музика.
Мілано (501) 20·30 „Наве Росса" опера Сеппіліх.
Відень (516,3). 19·30 „Цирульник з Багдаду" опера Корнеліюса.
Мюнхен (533) 21·05 Черкеський квінтет. 21·30 Камерний концерт.
Москва (825). 20·30 Концерт із студії.
Ковно (1935) 20·40 Концерт.
Харків (1304). 20·30 Симфонічний концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під дирекцією П. Карабіневича. 536 4—?
Коннчинці:
Середа 25.IX. „Чесна Сузанна".
Четвер 26.IX. „Тітка Чарля".
Пятниця 27.IX. „Барон циганів".

Звичайні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Дрогобичі відбудуться в суботу дня 28. вересня 1929 року о 12 год. в полудне в салі Народного Дому в Дрогобичі зі звичайною програмою нарад. Право участи у Загальних Зборах мають: 1) всі члени Кружка „Рідної Школи" в Дрогобичі, котрі не залягають з виплатами членських вкладок; 2) відпоручники Кружків „Р. Ш." дрогобицького повіта і то на кожних 20 членів Кружка 1 відпоручник. (§ 39). На случай недостачі компдету відбудуться Збори о годину пізніше того самого дня, при якому небудь числі членів. Дрогобич, дня 15. вересня 1929. — За Старшину Кружка „Рідної Школи" в Дрогобичі: д-р Пацлавський вр. голова, д-р Квітковський вр. секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні Івана **Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 191 2—?

ДВІ або три панночки прийму на спільне мешкання. — Відомість у Роздольської, вул. Супінського ч. 19/II. 567 2—3

ІНТЕЛІҐЕНТНА ОСОБА старша, чесна, здорова, пошукує заряду дому у самітного священика вдівця. Ласкаві зголошення; post rest. С. К. Горожанка к. Галича. 173 1-2

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
438 **Пересвітлення Рентгеном.** 14—?

Дентист-стоматольоґ
Д-р Степан Дмоховський
ЛЬВІВ,
568 **вул. Сикстуська, ч. 35.** 2—5

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 190 1—?

Подяка.

Уважаємо нашим обовязком зложить щиро-сердечну подяку всім тим, що своєю присутністю віддали послідну прислугу Мужеві і Батькові нашому, покійному о. Вяч. Евг. Збудовському, пароxові Зубреця, бучацького повіту та провели Його на вічний спочинок на кладбище в Станиславові 28. серпня ц. р., а перше всего о. канонікові Стекові, пароxові Станиславова, що живо храму в своїй пароxії, найшов час на зорганізування церемонії перенесення тлінних останків з дому жалоби до церкви на Гірці, а відтак на уладження величавого похорону. Неменше ми зобовязані Вс. оо. о. дек. Нестайкові, дек. Ріпецькому, канцлерові Паливоді, сов. Гірнякові, Др. Фіголеві, пос. Ганушевському, представникові монастиря Ч. С. В. В. о. Олінському, о. Барановському, Коновальцеві, Вальницькому, Горняткевичові, Терешкунові, кат. Фіголеві, що звеличали похорон своєю присутністю. Сердечно теж дякуємо о. Др. Фіголеві за проповідь в церкві та о. Нестайкові, бучацькому деканові, за зворушаюче надгробне слово. Сердечно теж дякуємо всім тим парохіянам, що не жалуючи труду прибули здалека, щоби провести свого пастиря на вічний спочинок. Вкінці нехай вільно буде нам зложити подяку бодай отсею дорогою лікареві Вп. Др. Гамерському з Бучача, що не жалів труду навідуючися майже щодня на село, щоби своєю порадою та знанням вернути Покійному здоровля — але воля Господня була інша.

Зубрець, в вересні 1929.

574 1-1 **Жінка і діти.**

Оголошення.

З числом 12/24 за вересень 1929 р. скінчився другий рік видання
одинокого популярно-наукового журналу

„Життя і Знання"

Комплети річника можна замовляти в Адміністрації по ціні 18·— зол. за брошурований і 23·— зол. за оправлений в півполотно зі золотими написами на фронті і хребті.

Просимо Шановних Передплатників надіслати дальшу передплату на рік 1929—1930, а тих, що залягають з передплатою, вирівнати і надіслати дальшу передплату, інакше висилка журналу буде здержана.

Всі читальні Т-ва „Просвіта", згідно з ухвалою Загальних Зборів Товариства „Просвіта" з дня 21/III 1929 р. **обовязково** повинні заплатити членську вкладку за 1929 рік, яка виносить разом з передплатою журналу **„Життя і Знання" зол. 25·—.**

Хай ніодна українська родина, ніодна кооператива, ніодни Всч. Отці, Вп. пп. Адвокати, Лікарі, Інжинїри, Нотарі, Промисловці, Кружки, Бесіди, Гімназії і Семинарії як у краю так і за кордоном — **не залишаться без журналу „Життя і Знання".**

Передплата виносить: на рік зол. 18·—, на 6 місяців зол. 9·—, на 3 місяці зол. 5·—. — Поодиноке число коштує 2·— зол.

За кордоном на рік виносить 4 ам. дол., для членів Тов. „Просвіта" за кордоном 3 ам. долярів. 573

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.